144 Salat namaz mıdır Kesin deliller…

Soru: Kuran'da namaz var mıdır? Salat namaz mıdır? Salatın namaz olmadığını yardım, zikir, anma, destek gibi anlamlara geldiğini söyleyenler var. Salat kelimesinin namaz demek olduğunun delilleri nelerdir?

İçerik gizle

1) Kuran'da namaz geçer mi?

1.1) Salat namaz mıdır?

1.2) Salat kelimesinin kökeni

1.3) Salat ve salatı ikame etme kavramları ayrı mıdır?

1.4) Korku namazı (salatı)

1.5) Kabe'den edinilen Salat yeri

1.6) Zekeriyya'nın salatı

1.7) Salat'ı ikame etmek vakte bağlıdır

1.8) Salat ve abdest ilişkisi

1.9) Namazın farz olduğu Kuran'da geçer mi?

2) Salat kelimesi Kuran okumak veya desteklemek olabilir mi?

2.1) Neden Ekımıs salat denilmiş?

2.2) Salat, sadece yardım etmek olabilir mi?

2.3) Salat bir araya toplanıp görüşmeler yapmak olabilir mi?

2.4) Salat dua etmek olabilir mi?

3) Müşriklerin salatı

3.1) Hayvanların salatı

3.2) Cuma salatı bir araya toplanıp görüşmeler yapmak mıdır?

4) Salavatın yıkılması

5) Allah'ın ve Peygamberin müminlere salat etmesi

6) Secde, rükû ve kıyam

6.1) Salat kötülükten alıkoyar mı?

7) Özetle; Salat namaz mıdır?

8) S.S.S.

8.1) Kuran'da salat namaz mıdır?

8.2) Kuran'da salat, vakitleri olan bir ibadet olarak mı geçer.

8.3) Salat (namaz) ibadeti için abdest gerekli mi?

Kuran'da namaz geçer mi?

Genelde imanı çalan sorulara cevap vermeye çalışıyorum. Amele dayalı veya ilmihal meselelerine şu an için pek girmiyorum. Fakat bir mesele var ki Müslümanların 1400 yıldır bildiklerinin yanlış olduğunu ve sanki daha yeni işin doğrusu anlaşılmış havası veren bazı kişilerin, yaptıkları yanlışı acil olarak düzeltmek gerektiğini fark ettim. Çünkü Kuran'da namaz olmadığını iddia eden bu kişilerin yeterince analiz edilmeyen fikirlerinden sonra, Cuma'dan Cuma'ya secde yapan insanların, bu secdelerini bile hayatlarından çıkardıklarını gördüm. Birçok insan ise bu konuda yeterli bir açıklama yapılmadığı için şaşkın hissediyorlar ve dinin temel emri olan Salat'ın namazla alakası olmadığını düşünmeye başladılar. O halde bu yazıda bu meselenin neresinde kavram karmaşası çıkarılmaya çalışıldığını göstermek istiyorum…

Kuran'ın ilk suresi olan Alak suresinden başlayıp son suresi olan Tevbe suresine kadar çokça tekrar edilen bir kelimedir salat. Bu anlamda dinin direği olduğu zaten Kuran'da her fırsatta vurgulanmasından belli oluyor.

İlgili Makaleler

- [181# Dünya’da farklı Kuranlar mı var? Yedi kıraat nedir?](#) 22 Kasım 2019

Salat namaz mıdır?

Öncelikle Türk’lerin namaz dediği kelime Farsçadan gelmektedir. Sonuna “kılmak” kelimesini de Türkler ekleyince namaz kılmak kelimesi veya deyimi doğmuş. **Araplar namaz demez salat derler**. Salat Kuran’da çok sayıda ayette geçer. Bir Arap dilbilimcisi ve ilk dönem lügat müelliflerinden Halil b. Ahmet (ö.175/791) “salât/ ”صلاة kavramı ile ilgili açıklamalarını “/صلوs-l-v” maddesi altında yapmakta ve kelimenin kökeni ve hangi dilden geldiği konusunda herhangi bir bilgi vermemektedir. Sözcüğün sonundaki ‘elif’in aslında ‘vav’ olduğunu belirten müellif, kelimenin çoğulunun “/صلواتsalavât”, tesniye halinin de “/صلوانsalavân” şeklinde

geldiğini belirtmekte ve sonu “ye” ile biten “/صلي s-l-y” ve türevlerinin ise “ateş ve kızartma” gibi manalarına geldiğini söylemektedir *(**Bkz**: Okumuş, M. (2004). Semantik ve Analitik Açıdan Kur’an’da “Salat” Kavramı. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 3(6), 1-30.)*

Salat’ın aslında temelde bir tane ana anlamı olduğu halde kullanıldığı yere göre o anlama yakın yan anlamlarda kazanır. Aslında bu durum sadece salat kelimesine özgü değildir. Çok kişilerin bildiği bir örnek verelim; **Darabe sözcüğü** vurmak anlamında olduğu halde **yola topuk vurmak** anlamı da zamanla kazandığı için yola çıkmak anlamında da kullanılır. Kısaca darabe kelimesinin asıl anlamı vurmak iken, darabe kelimesi **yola çıkmak** anlamında özel olarak kullanılır.

Fakat darabe gördüğünüz her yerde yola çıkmak olduğunu iddia ederseniz yanlış yaparsınız. Arapça veya Türkçe bunun gibi sayısız örnekle doludur. Arapça’da salat kelimesinin tek olarak asıl anlamı **“bağ kurmak”** olarak çevrilmektedir. Bu anlamdan doğan yan anlamlar ise cümlenin anlamına göre **“yardım etmek, destek olmak, meyletmek, alaka kurmak, sahiplenmek, ilgilenmek ”** anlamlarını içerir. Fakat bunları barındıran asıl anlamı **“bağ kurmak”**tır.

Salat kelimesinin kökeni

Kelimenin geçmişine baktığımız zaman SLT kelimesi Sami dillerinde de vardır. Arapça ile aynı guruptaki dillerde de vardır. Eski çağlarda insanlar evlerini yüksek ulaşılması zor olan yerlere yaparlardı. Bu evlere ulaşabilmek için katlanabilir merdivenler kullanırlardı. Evden dışarı çıkan biri bu merdiveni açar aşağı iner ve işine giderdi geri döndüğünde de aşağıda bulunan bir yükseltinin üzerine çıkıp yukarı seslenir ve merdivenin indirilmesini isterdi. Yukarıdakiler de onu tanır ve merdiveni sarkıtarak yukarı çıkmasını sağlarlardı. İşte bu seslenmenin adı SLT dir. (Link)

Yine Araplarda önde giden atı izleyen arkadaki ata “sallâ” ve “musallî” denmekte idi. Bu yönüyle arkadaki atın öndeki ata bağlı olduğu, bağ kurduğu ifade edilirdi. (**Bkz**: Fîruzâbâdî, el-Kamûsu’l-muhît, c. I, s. 1681; İbn Manzûr, Lisânu’l-Arab, c. XIV, s. 465.)

Yani kısaca Namazı tanımlamak için SLT kelimesi boşuna seçilmemiştir. SLT ayetlerine baktığımız zaman ise, hemen hemen bu kelimenin anlamını ihtiva eden her detayı açıklıkla görmek mümkündür.

Ahzab 56: “Kuşkusuz Allah ve melekleri, Nebi’ye salat ederler. Ey iman edenler! Siz de O’na salat edin. Tam bir bağlılıkla salat edin.” Ayetinde bu anlamları net görebiliriz. Burada Allah’ın Resulüne yönelme, yardım etme anlamlarıyla beraber, asıl anlam olarak O’nunla **bağ kurma, alaka kurma** anlamı görülüyor. Yani Kuran’da geçen her salatın namaz olmadığı zaten eskiden beri bilinen bir gerçektir, kimsenin yeni ortaya çıkardığı bir şey değildir.

Kıyame 31-32: “O ne doğruladı, ne de SALAT etti; Tam aksine, yalanladı, gerisin geri döndü.” Bu ayette doğrulamanın tersi yalanlamak ve Salatın tersi de **yüz çevirmek, bağlantıyı koparmak, alakayı kesmek** anlamlarına gelen kelime olan **TEVELLA** ile tarif ediliyor. Yani bu gibi ayetler bize Salatın tam manasını veriyor ve o da “**bağ kurmak, alaka kurmaktır**”.

Salat ve salatı ikame etme kavramları ayrı mıdır?

Salat bahsettiğimiz gibi bağ kurmak anlamındadır. Genel bir ifadedir. Bunun içinde Rabbinizle veya Peygamberinizle bağ kurabileceğiniz bütün fiiller dâhildir. Örneğin peygambere yardım ederseniz bağ kurarsınız, alaka kurasınız, **ona dua ederseniz bağ**

kurarsınız, fakirlere Allah rızası için yardım ederseniz Allah ile bir bağ-alaka kurarsınız, Müslümanlarla bir araya gelip Allah rızası için şûra yaparsanız din ile önemli bir bağ kurarsınız. Tesbih ederseniz, secde ederseniz, namaz kılarsanız vs. bunların hepsi salattır.

Cümlenin genelinden oradaki salatın ne olduğu anlaşılır. Fakat Kuran'da salat kelimesi bazı ayetlerde **EKIMÜS SALAT** olarak geçer ki bu anlamıyla salatı ikame etmek demektir. İkame ise kıyam sözcüğü ile aynı kökten olup **kalkmak ve doğrulmak** demektir. Yalnız sıradan bir kalkmak değil, bir maksat için kalkmaktır. Aşağıda verilen ayetlerin bütünlüğüne baktığınız zaman bu sözcüğün sadece namazdan bahsettiği rahatlıkla anlaşılabilir.

Korku namazı (salatı)

Nisa 101: "Yeryüzünde adım attığınızda, kâfirlerin size bir kötülük yapmalarından korkarsanız, salatı kısaltmanızda sizin için bir sakınca yoktur. Şüphesiz kâfirler, sizin apaçık düşmanlarınızdır."

Nisa 101'de salatı kısaltmaktan bahsediyor. Buradan şu açıkça anlaşılıyor ki **salat'ın belirlenmiş bir uzunluğu var ve korku durumunda kısaltılabilir.** Öyle sıradan kafanıza göre yaptığınız bir iş değil, belirli bir uzunluğu var. Çünkü kafanıza göre ve istediğiniz kadar yapmış olduğunuz bir şeyin kısaltması da olmaz. Oysa yardım etmek, destek olmak gibi anlamlar için uzunluk belirleme ve bunu kısaltma diye bir şey söz konusu olamaz.

Nisa suresi 102. ayete bakalım:

"İçlerinde olup onlara **salatı ikame ettirdiğinde**, onlardan bir grup, seninle birlikte dursun ve silahlarını (yanlarına) alsın; böylece onlar secde ettiklerinde, arkalarınızda olsunlar. Salatını ikame edemeyen diğer grup gelip seninle salata dursunlar, onlar da 'korunma araçlarını' ve silahlarını alsınlar. Küfredenler, size apansız bir baskın yapabilmek için, sizin silahlarınızdan ve emtianız (erzak ve mühimmatınız)dan ayrılmış olmanızı isterler. Yağmur dolayısıyla bir güçlüğünüz varsa veya hastaysanız, silahlarınızı bırakmanızda size bir sorumluluk yoktur. Korunma tedbirlerinizi alın. Şüphesiz, Allah kâfirler için aşağılatıcı bir azab hazırlamıştır."

Bu ayet korku salatı olarak tarif edilir. Yani Müslümanlara düşman saldırması tehlikesi varsa yani bir savaşa tutuşmak üzere iseniz şu şeklide salatı ikame edin diye tarif ediyor. **Bu ayette peygamber onlara salat ikame ettirirken açıkça secde kısmından bahsediyor. Yani bir takım ritüeller var ve bunlardan birinin secde olduğu anlaşılıyor.** Secde yaptığınızda diğer grup, düşmandan sizi korusun. Çünkü secde, sizin dış tehlikelere karşı en savunmasız halinizdir.

Yine Nisa 103'te **" Salatı ikame ettikten sonra da ayakta, otururak ve yanlarınız üzere yatıp uzanırken Allah'ı anın. Güvene kavuştuğunuz zaman, salatı gereği gibi ikame edin. Kuşkusuz salat, belirlenmiş vakitlerde mü'minler üzerine farz kılınmıştır."** buyrulur.

Bu ayette açıkça salatın belli vakitleri olduğu açıklanıyor. Yani salatın acil olaylarda veya yardım gerektiğinde yapılan bir destek verme biçimi olmadığı, vakitleri olmasından belli. O

halde burada vakte değil de **duruma bağlı** olan yardım etme anlamı olmadığı açıktır. Çünkü yardım çoğu zaman duruma bağlıdır ve vakitsiz gerekir. Örneğin bir düşman saldırır siz salatın vakti girmediği için birazdan yardım edeceğim diyemezsiniz. Veya böyle bir yardımın kısaltması uzatması da olamaz. Zaten Nisa 103'te "**Güvene kavuştuğunuz zaman, salatı gereği gibi ikame edin"** diyerek tekrardan salatın belirli bir uzunluğu ve belirli gereklilikleri olduğu, öyle keyfinize göre az veya çok yapacağınız bir şey olmadığı tekrar anlatılıyor.

Kabe'den edinilen Salat yeri

Bakara 125'te **"Hani Biz, Beyt'i insanlar için toplanma yeri ve güvenli bir yer kılmıştık. "İbrahim'in makamından kendinize bir salat yeri edinin." dedik. İbrahim ve İsmail'den, "Evimi tavaf edenler, ibadet amacıyla orda toplananlar, rüku ve secde* edenler için temiz tutun." diye söz almıştık."** diyerek Kabe'den kendinize bir salat yeri edinin der. Peki salat sadece yardım etmek veya destek olmaksa kâbe den bir salat yeri işgal etmekle nasıl peygambere destek olacaksınız? Oysa kâbeden bir kişilik yer işgal ettiğinizde, Allah ile bir gönül ve saygı **bağını** ifade eden rükûunuzu ve secdenizi yapabilirsiniz. Zaten ayette "evimi rüku ve secde edenler için temiz tutun" diyerek salat yerinin bir ibadet maksadı taşıdığı belli ediliyor.

Zekeriyya'nın salatı

Sonra bir ayette Zekeriya aleyhisselam'ın mihrapta salatı ikame ederken meleklerin onunla konuştuğunu belirtiyor. Peki mihrapta nasıl bir salat yapılacak ki, mihrap namaz kılma yeri değil midir? Herkesin bildiği gibi Peygamber mescidinde mihrapta namaz kılınır, minberde

ise insanlara hitap edilirdi. Buradaki salatın namaz olduğunu belli etmek için ayetin daha ne demesi gerekiyor?

Ali imran 39: “Zekeriya mihrapta salatı ikame eder iken ona melekler nidâ etti: «Muhakkak Allah Teâlâ sana Allah tarafından olan bir kelimeyi musaddık ve seyyid ve nefsine hâkim ve sâlihlerden bir peygamber olmak üzere Yahya’yı müjde eder.»”

Peki aklınıza gelirse ki Zekeriya dönemindeki salat bizimkinden farklı olabilir mi? Yani rüku ve secdesiz bir salat olabilir mi? Cevap: Birkaç ayet sonra Meryem’e gelen emir Zekeriya döneminde de insanların salatının secde ve rükû ile olduğunu gösteriyor.

Ali İmran 43: ‘Ey Meryem! Rabbine gönülden itaatte bulun, secde et ve rükû edenlerle birlikte rüku et.’

Kuran bazı yerlerde direk Salatı ikame et diyerek namazı emreder. Bazı ayetlerde ise namazın detayları olan secde ve rükûyu ön plana çıkararak önemlerini insanlara hatırlatır.

Zekeriya ve Meryem İsrailoğullarındandı, Allah onlarında namaz kıldığını, rükû ve secde ettiklerini bildiriyor. Fakat bugün bildiğimiz Yahudilerin çoğunluğu secde ve rükû etmiyor. Bu da gösteriyor ki onlarda olan Salat veya secde ve rükû zamanla unutulmuş veya terk edilmiş, bugünlere gelmemiş. Çünkü Meryem 58 ve 59 ayetlerinde Hz. Adem, Hz. Nuh, ve Hz. İbrahim’in zürriyetinin salat yaptığını sonra gelenlerin ise salatı terk ettiğini belirtir. Bu da gösteriyor ki salat ilk insanlıktan beri insanlığa emredilen bir ibadettir. Yine de azınlık bir Yahudi gurubu olan Samiriler bugün için hâlâ namazlarını kılmaktadırlar. Ayetler ve dualar eşliğinde rükû, kıyam ve secde ederek salatlarını Müslümanlarınkinden biraz farklı olarak yerine getirmektedirler.

Salat'ı ikame etmek vakte bağlıdır

Hud-114: "Gündüzün iki tarafında, gecenin yakınlarında salatı ikame et. Güzellikler çirkinlikleri giderir." ayetine göre salat vakte bağlı bir ibadettir. Yine Nur 58 ayetinde **salat-ı fecir** ifadesi geçer. Sabah salatı demektir. Bu vakitten önce çıplak olduğunuz için sizden izin almadan odanıza girmesinler der. Peki henüz ortam tam aydınlanmadan her sabah kalkıp kime destek vereceksiniz? Salat'ı sadece yardım etmeye, destek vermeye indirgeyenler her sabah fecir vaktinde uyanıp kime yardım ediyorlar? Her akşam, her yatsı kime yardım ediyorlar? **Yardıma en çok ihtiyaç olunan anda vakit girmedi henüz diye yardım etmedikleri oluyor mu?**

Oysa buradaki salat yardım etmek destek vermek anlamında olsa kesin vakitler verilmezdi. Çünkü yardım etmek için ortada bir yardıma ihtiyaç olması lazım. Ama her akşam ve yatsı vaktinde siz destek verecek bir şey bulamayacağınız gibi, **bu vakitler dışında size destek olmanız gereken bir şey rastlarsa destek vermek zorunda değilsin anlamı çıkar**. Çünkü salat burada belirli vakitlere ayrılmıştır. Bu belirli vakitlere ayrılması ise kesin bir delildir ki buradaki salat ile destek olmak yardımcı olmak kast edilmiyor, vakte bağlı bir ibadetten bahsediyor. Tabi Salat kelimesine her geçen gün yeni anlamlar yükleyen birileri çıktığı için burada sadece "yardım etmek" manasına değil, sonradan üretilen tüm manalara karşı çıkıyorum.

Salat ve abdest ilişkisi

Abdest, Maide-6 ayetinde tarif ediliyor. Salat için kıyam ettiğinizde abdest alın deniyor. Su bulamazsanız teyemmüm yapın diyerek abdestsiz salat olmayacağını dolaylı olarak bildirmektedir. Peki salat sadece dine destek olmak veya istişare yapmak ise, el yüz ayak yıkamak dine destek olmak için veya müslümanların istişare yapması için neden gerekli olsun? Bunlar her zaman yapılan şeyler zaten. Fakat abdest seremonisi devreye girince insanın normalde yapmadığı farklı bir ritüele giriş yapacağı anlaşılıyor. Zaten abdest, destek vermeye veya istişareye girişin hazırlığı olsaydı, bu uygulama sahabeler tarafından terk edilmezdi ve günümüze kadar mutlaka ulaşırdı. Oysa ki **günümüze kadar ulaşan bilgi ise namazdan önce abdestin alındığıdır**.

Maide 6: "Ey iman edenler! Salata kalktığınız zaman, yüzlerinizi ve ellerinizi -dirseklerinizle beraber- yıkayın. Başlarınızı ve ayaklarınızı mesh edin. Eğer cünüpseniz, tam olarak temizlenin. Eğer hastaysanız veya yolcuysanız veya sizden biriniz tuvaletten geldiyse veya kadınlarınızla ilişkiye girdiyseniz; o anda su bulamadıysanız, teyemmüm edin; temiz kumla* ellerinizi ve yüzlerinizi mesh edin. Allah size herhangi bir zorluk dilemiyor. Ancak sizi tertemiz etmek ve üzerinize nimetini tamamlamak istiyor. Şükredesiniz diye."

Nisa 43: "Ey iman edenler! Sarhoşken ne dediğinizi bilinceye kadar; cünüpken -yolculukta olmanız hariç- yıkanıncaya kadar salata yaklaşmayın. Eğer hastaysanız veya yolcuysanız; tuvaletten gelmişseniz, kadınlarla ilişkiye girmişseniz ve su da bulamamışsanız o zaman temiz bir toprakla ellerinizi ve yüzünüzü mesh ederek teyemmüm edin. Kuşkusuz Allah, Çok Affedici'dir ve Çok Bağışlayıcı'dır."

Namazın farz olduğu Kuran'da geçer mi?

Nisa 103'te **" Salatı bitirince de ayakta iken, otururken ve yatarken Allah'ı anın. Güvenlik içinde olduğunuzda salatı gerektiği gibi ikame edin. Şüphe yok ki salat, müminler üzerine vakitleri belli olarak yazılmış bir ödevdir."** buyrularak namazın da **belli vakitler için** farz olduğu belirtilir.

Salat kelimesi Kuran okumak veya desteklemek olabilir mi?

Salatın anlamı bağ kurmak olduğu için Allah ile Peygamber ile bağ kurduğun tüm işler yani kuran okumak ta dâhil salatın içine dolaylı olarak dâhil edillir. Fakat özel bir mana olarak Kuran okumak anlamında salat Kuran'da kullanılmamıştır. Oysa namaz böyle değildir. Yukarıda belirttiğimiz birçok ayette salatın ikame edilmesi derken bununla namazın kast edildiğini ve namazdan başka birşeyle açıklamanın mümkün olmadığını açıkladık (Veya başka birşeyle açıklamak için hayal gücünüzü çok zorlamalısınız).

Yani salatın genel anlamı içinde birçok ibadet dolaylı olarak **bulunabilirken salatı ikame etmenin özel bir anlamı vardır ve namazdan bahseder**. Salat'ın özel olarak Kuranı okumak anlamı olmadığı İsra 78. ayetten de bellidir. Bu ayette salatı ikame et dedikten sonra Kuran'ı da oku der. Salat özel olarak Kuran okumak anlamına gelse ayriyeten Kuran oku denmemesi gerekirdi.

İsra 78: "Güneş'in batmasından gecenin kararmasına kadar salâtı ikame et (EKIMİS SALATE) ve sabah Kuran'ını da… Çünkü sabah Kuran'ı şahitlidir."

Yine maddi yardım da tek başına salatı karşılasaydı Fatır 29 ayetinde Kuran okumak, fakirlere yardım ve salat ayrı ayrı geçmemesi gerekirdi.

Fatır 29: "Kuşkusuz Allah'ın Kitap'ını okuyanlar, salatı ikame edenler (EKIMİS SALATE) ve rızıklandırdığımız şeylerden gizli ve açık olarak ihtiyaç sahiplerine verenler, asla kesilmeyecek bir kazanç umabilirler."

Ayrıca salatı sadece destek olarak nitelendirirseniz Hud 87 ayetinde de anlamı oturtamazsınız.

Hud 87: ""Ya Şuayb! Babalarımızın ibadet ettiği şeyleri ve de mallarımız konusunda dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana salâtın (SALATUKE) mı emrediyor? Muhakkak ki sen halimsin, reşitsin." dediler."

Desteklemek anlamı Kuran'da teyid kelimesi ile gerçek anlamını bulur. (Bkz. 2:87/ 2:253/ 5:110/ 61:14/ 9:40/ 38:17/ 3:13/ 8:26/ 8:62/ 58:22/ ve daha birçok ayet)

Neden Ekımıs salat denilmiş?

Burada EKIM kelimesi KIYAM ile aynı kökten yani kalkmak, doğrulmak demektir. Bu anlamından türeyerek karşı çıkmak, isyan etmek, direnmek anlamları da vardır. Yani “kıyam etti” kelimesi kişinin ayağa kalktığını, işe başladığını veya isyana kalkıştığını anlattığını düşünürsünüz, gerçek anlamını ise cümlenin genel anlamına göre anlarsınız. Peki ekimus salat nedir? Bunu Maide 6 ayetinden anlayabiliyoruz.

Maide 6: “Ey iman edenler, namaza kalktığınız zaman **(kumtum ilâ-ssalâti)** yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın, başlarınızı meshedin ve her iki topuğa kadar ayaklarınızı da. Eğer cünüpseniz temizlenin; eğer hasta veya yolculukta iseniz ya da biriniz ayakyolundan (tuvaletten) gelmişse yahut kadınlara dokunmuşsanız da su bulamamışsanız, bu durumda, temiz bir toprakla teyemmüm edin, yüzlerinize ve ellerinize ondan sürün. Allah size güçlük çıkarmak istemez, ama sizi temizlemek ve üzerinizdeki nimetini tamamlamak ister. Umulur ki şükredersiniz.”

Bu ayette namaza kalkacağınız zaman derken **“kumtum ilâ-ssalâti“** der. “Kumtum” kelimesi “EKîM” kelimesi ile aynı fiilin değişik çekimlenmiş halidir. Yani buradan anlaşılıyor ki namaza kalkılır, yani namaz için harekete geçilir, faaliyete geçilir. İşte namaz için kıyam etme budur. Namaz için kalkıp harekete geçme halidir. Yani EKİMUS SALAT demek namazı doğrultmak demek olmadığı, **namaza durmak, namaz için doğrulmak** olduğu anlaşılıyor.

Salat, sadece yardım etmek olabilir mi?

Salat sadece yalın bir yardım etmek anlamı içermez çünkü yalın yardım etmek anlamı birçok ayette “tenasarü ve teavenu” sözcükleriyle (Kamer 4, Saffat 25, Maide 2) ifade edilmiştir ve yardım etme fiili Arapça’da bunlardır. İsra 110. ayette salatta çok yüksek veya çok kısık bir ses değil orta ayar bir ses kullanılması söyleniyor, bu durum ise yardım etmek anlamına uymadığı gibi ancak namaz kılmak anlamına tam uyuyor. Çünkü namaz dışında neden kimseyle kısık sesle konuşmaya ne gerek var?

İsra 110: “De ki: “İster Allah diye çağırın ister Rahman diye çağırın. Hangisiyle çağırırsanız çağırın en iyi isimler O’nundur. Salatında sesini ne fazla yükselt ne de fazla kıs. Bu ikisi arasında bir yol tut.”

Salat bir araya toplanıp görüşmeler yapmak olabilir mi?

Baştan beri dediğimiz gibi elbetteki salatın dolaylı anlamları içinde bu da dâhildir. Fakat ekımüs salat lafzında olduğu gibi özel olarak bir araya toplanın anlamı yoktur. Buna örnek ise Şura 38 ayetidir. Bu ayette Salatı ikame etmek, toplanıp görüşmeler yapmak (şura, istişare) ve fakirlere yardım etmek ayrı fiiller olarak tarif edilmiş.

Şura 38: “Ve onlar, Rablerinin çağrısına cevap verirler ve salâtı ikame ederler (EKIMUS SALATE). Ve onlar, işlerini aralarında toplanıp istişare (şura) ederler. Ve onları rızıklandırdığımız şeylerden infak ederler.”

Salat dua etmek olabilir mi?

Bağ kurmak ana anlamının içinde dua etmekte anlaşılabilir, fakat salat dua ile de sınırlanamaz. Nitekim İbrahim 40'ta salat ve dua ikisi de aynı ayette farklı manaları ifade ederek kullanılmıştır.

İbrahim 40: "Rabbim! Beni ve soyumu salatı ikame eden kıl. Rabb'imiz duamı kabul et."

Hem Ahzab 56'da Allah peygambere salat eder buyruluyor, salat sadece dua olsa Allah peygamber için kime dua edecek diye sormak lazım. Allah Gani'dir, gücü herşeye yeter, kimseye dua etmez, yalvarmaz.

Müşriklerin salatı

Müşriklerin salatı yani Allah'a yönelmeleri ve alaka kurmaları da kendilerince bir takım ritüellerle oluyordu. Onlar ıslık çalıp alkış tutarak salat ediyorlardı. Muhtemelen bunu Müslümanlar Kâbe'de salata durdukları zaman yapıyorlardı ki namaza mani olsunlar. Bu yaptıkları uygulamaya da "Bu da bizim salatımız" diyorlardı. Bazı kaynaklarda cahiliye devrinde erkek ve kadın çıplak bir şekilde insanların el ele tutuşarak Kâbe'nin tavaf edildiği yazar. (et-Taberî, Câmiu'l-beyân, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1408/1988, c. IX,)

ENFAL 35 : "Ve onların Beyt'in (Kabe'nin) yanındaki salatları sadece ıslık çalmak ve el çırpmaktır. Bir gösteriştir. Öyleyse küfrettiğinizden dolayı bu azabı tadınız."

Bu ayetten de salatın, özellikle Kâbe'de yapılan ve müşriklerin de kendilerine göre yaptığı bir ibadet olduğu anlaşılıyor.

Hayvanların salatı

Kuran'da hayvanlarında salatı olduğuna yönelik işaretler vardır. Onların salatı ise Rab'lerine kendi dilleriyle yönelmesi Rableriyle bağ, alaka kurmasıdır. Hz. Süleyman'ın hayvanların dillerini anlaması hayvanların da dilleri olduğunu gösterir. Fakat onların salatı bizim en iyi salatımız olan namaz hareketleriyle olması gerekmiyor.

Nur 41: "Baksana hakikat Allah, o Semavât-ü Arzdaki kimseler ve o kanat çırpıp süzülen dizilen kuşlar hep onun için tesbih ediyor, her biri cidden salâtını ve tesbihini bilmiş, Allah da, ne yapıyorlarsa hep biliyor"

Cuma salatı bir araya toplanıp görüşmeler yapmak mıdır?

Cuma namazının rükûlarından biri de okunan Cuma hutbesine katılmaktır. Çoğu âlime göre Cuma hutbesini dinlememek Cuma Salat'ının şartlarının yerine getirilmemesi demektir. Cuma hutbesinde ise İslam toplumunun bir hafta içinde oluşan gündemi devlet başkanı tarafından halka ilan edilir, yapılması gerekenler bildirilir. Bu açıdan Cuma salatı eskiden beri

yeni meselelerin ilan edildiği bir uygulamadır. Önce hutbe okunur, peşine ise topluluk halinde Allah'a hamd, tesbih, takdis manalarını içeren rükû, secde, kıyam hareketlerinin peygamberimizin öğrettiği şekilde yapıldığı şekliyle yani namaz kılınarak Cuma salatı sonlandırılır. Bu haliyle Cuma salatı eskiden beri bir görüşme salatıdır.

Salavatın yıkılması

Hac 40: "Onlar, sadece "Rabb'imiz Allah'tır." dedikleri için haksız yere yurtlarından çıkarıldılar. Eğer Allah, insanların bazılarını bazılarıyla savmasaydı, içinde Allah'ın isminin çokça anıldığı manastırlar, kiliseler, havralar, mescitler mutlaka yıkılırdı. Allah, kendisine yardım edene* mutlaka yardım eder. Kuşkusuz Allah, Mutlak Güç Sahibi'dir, Mutlak Üstün Olan'dır."

Ayette;

savamiu: manastırlar

biyeun:** **kiliseler**

salevatun: havralar, sinagoglar

mesacidu: mescitler

olarak çevrilir. Burada Salevatun kelimesi insanların namazları olarak algılanabilir. Salavatın yıkılması da namazın yani Allah ile kurulan bağın ortadan kalkması gibi anlaşılabilir. Fakat diğer ibadethane isimleri arasında geçtiği için bunun da bir ibadethaneye isim olarak verildiği açıktır. İbn Manzûr (ö.711/1311) bu salevatın Yahudilerin ibadethaneleri olduğunu belirtmiş çünkü bu kelimenin İbrani dilinde 'saluta' ve 'sulut' şeklinde kullanıldığını zikretmektedir. İbn-i Abbas'ında böyle açıkladığını yazar. Zaten ayette dinlere ait ibadethaneler sayılırken İsrailoğullarının ibadethanesinden de bahsetmesi yerinde olurdu ki buradaki salevat bu anlama gelir ve bugün meallerde sinagog veya havra olarak çevrilir.

Allah'ın ve Peygamberin müminlere salat etmesi

Bazı ayetlerde Allah'ın müminlere salat ettiği belirtilir ki bu salat Allah'ın müminlerle bağ kurması yani ilgilenmesi onları kendilerine terk etmemesi manasındadır. Yine Hz. Muhammed'e de müminlere salat etmesini yani onlarla alaka kurmasını, ilgilenmesini ister. Çünkü senin salatın yani ilgilenmen onları yatıştırır, dinginlik verir diye ekler.

Ahzab 43: "Allah ve melekleri, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size salat etmektedir. O, inananlara karşı çok merhametlidir."

Tevbe 103: "Onların mallarından sadaka al; bununla onları temizleyip arındırırsın. Ve onlara salli ol, kuşkusuz senin salatın onlara dinginlik verir. Allah, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Bilen'dir."

Secde, rükû ve kıyam

Kuran'da değişik ayetlerde ibadet hareketleri olarak kıyam, rükû ve secde geçer. Namaz da zaten bu üç ibadetin bileşkesidir.

Fetih 29: "Muhammed Allah'ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükû ve secde ederken görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir"

Yine, o kadar ileri gidenler var ki secdenin yüzün yere konulması olduğunu bile inkâra kadar girişiyorlar. Onlara göre secde yüzü yere koymak olsaymış Kuran bunu ayrıntılı anlatırmış. Fakat şu bir gerçek ki Kuran indiği dönemin insanları tarafından iyi bilinen kavramlarla konuşur ve bilindikleri için de sözlük gibi detaylı açıklamaz. Fakat o dönemin insanı olmadığı halde 1450 sene sonra farklı bir zamanda farklı bir coğrafya da gelmiş insanlar sadece Kuran'ı yüzeysel okuyarak Kuran'ın kelimelerindeki anlamları tabiki tam kavrayamayacaktır.

Kuranın indiği zamanda yaşamış veya ona yakın zamanlarda yaşamış olup Peygamber'den öğrenilen bilgilerin henüz taze olduğu zamanlarda yaşayan insanların verdiği bilgilere sırt dönerek, Kuran anlamaya çalışılmış olmayacaktır. **Çünkü Kuran kendi indiği zamanındaki Kureyş kavmine çok açıktır, onların dil ve gramer yapısını ve deyimlerini kullanarak olayları anlatır, biz ise onların anlayışına sırt dönersek bize çok açık bir kitap olmayacaktır.**

Sonra, şu kelime şu değildir, şundan bahsetmemiştir gibi peygamber devrinde açık olarak bilinen anlamları bile göremediklerini iddia edecek ve yanılgıya düşeceklerdir. Böylece salat kelimesinde bile Peygamber devrinin anlayışına sırtlarını dönenler her kafadan bir ses çıkaracak, herkes farklı bir şey anladığını iddia edecek, Peygamberin getirdiği **bir din yerine binlerce birbirinden farklı din türeyecektir**. Evet yukarıdaki ayette secdenin yüzde iz bıraktığını belirtiyor. Açıkça secdenin yüz ile yapılan bir ibadet olduğu anlaşılıyor. Fakat bu ayet olmasa idi secdeye eminim her aklı olan ayrı bir anlam verecekti, kaldı ki bu muhkem (açık) ayetlere rağmen ve ilk çağ Müslümanlarından beri korunan uygulamalara rağmen hâla secdeye kılıf aramaya çalışanlar var.

Salat kötülükten alıkoyar mı?

Salat'ın insanları kötülüklerden alıkoyması demek onları tamamen günahsız ve hiç günah işlemeyen insanlar yapacağı manasına gelmiyor. Salat Allah ile ve peygamber ile bağ kurmaktır demiştik. İnsan salatı ikame ettikçe aklına Allah'ı getirecek, böylece gün içinde bölünmüş vakitlerde sürekli Allah'ı anmak, insanda Allah'ın emirlerine karşı bir iştiyak oluşmasını ve yasaklarından kaçınmak için bir uyarıcı olmasını sağlayacaktır. Bu sayede Salat insandan insana değişebilecek ölçülerde insanları kötülüklerden alıkoyacaktır. Örneğin birisi salatı sayesinde elini haramlardan çeker, fakat onun salatı gözünü de haramlardan çekmesine yetecek kadar güçlü ikame edilmiyordur. Başka birinin salatı da daha kuvvetli ikame ediliyordur. Bu salat sayesinde Allah korkusu ve sevgisi bu insanı daha fazla kaplıyordur. Böyle bir insan ise elini ve gözünü de haramlardan koruyabiliyordur.

Peki salat bırakılırsa ne olacak? İnsan gün boyunca ara ara abdest alıp Rabbine yönelmediği zaman çoğu zamanlarında Allah hiç aklına gelmeyecek. Günler böyle devam ettikçe kalbinde Rabbine karşı bir körlük oluşacak. Haramlar kolay yoldan kazanıldığı için insanın kalbinde bu haramlardan alıkoyabilecek Allah korkusu ve sevgisi de azalmışsa insan daha kolay nefsinin arzularına yenilecek. Öyle ise Allah ile sürekli bağ kurulması yani salat yapılması insanı kötülüklerden alıkoyar, fakat bu alıkoyma insanın kurduğu bağın gücüne göre değişir. Herkeste çok az veya çok fazla oranda kıldığı salatın etkisi görülür. İnsan kötülük işlemeye devam ediyor diye salat kötülükleri önleyici değil denmez.

Bu durum aslında şuna benziyor: Bizler hasta olmayalım diye kolumuza aşı yaptırırız, aşı sayesinde toplumun büyük çoğunluğu hastalıktan kurtulur, kimisi hastalığa yine yakalanır ama hafif atlatır, kimisi ise hastalığa ağır yakalanabilir. Yani aşı toplum genelinde hastalık seviyesini düşürür ama her bireyde aynı etki görülmeyebilir. Bunun gibi, kılınan salat ta toplum genelinde çok kötülükleri önler, hissedilebilir bir fark oluşturur. Fakat her bireyde aynı etkiyi beklemek yanlış olur.

Burada anlattığımız konu, Kuran'da geçen salat lafzının namazdan bahsetmesi idi. Yoksa namaz Türkçe kılınır mı, kaç vakit kılınır, rekât sayısı nedir gibi konular değildir. Kuran'da namaz bahsedildiğine fakat detayları verilmediğine göre detayları Peygamberin öğretmenliğine bırakılmış olmasından başka açıklaması yoktur ve biz de Peygamberimizden aktarılmış şekliyle namaz ibadetini yerine getirmeye devam ederiz.

Özetle; Salat namaz mıdır?

Salat kavramı bağ kurmak, alaka kurmak anlamında olarak bu anlamdan hareketle Türkçe'de "ilgilenmek, yönelmek, yardım etmek, dua etmek, namaza durmak" anlamlarında kullanılır. Fakat özel olarak "EKIMİS SALAT" ifadesi namaz kılmak demektir. Namaz kılmak, Kuran'da sık sık geçen secde, rükû ve kıyam hareketlerinin toplu ve sistemleştirilmiş bir şeklidir ki ilk Müslümanlardan beri uygulana gelmiştir. Hatta birbirine zıt mezhep ve görüşlerin (Sünni, Şia, Harici, Kaderiye vs.) hepsi namazın vakitleri olduğunda ve kılınış şeklinde ufak teferruatlar hariç ortaktırlar.

Namaz meselesi böylece Peygamberimizin uyguladığı salat olduğuna ve insanlara da emrettiğinde hiçbir şüphe yoktur. Eğer ben peygamberin salatını, rükûsunu ve secdesini değil de kendi kafamdan bir rüku ve secde serenomisi icad eder ve Allah'ın emrini yerine getiririm diyen varsa buyursun yapsın. Fakat Allah'ın huzuruna gidince Allah neden Peygamberim ile öğrettiğim salatı kılmadın derse ne dersiniz bilemiyorum. Kesin ve bilinen yol varken kendinize seremoni icat etmek ise bir risk almak değildir, dinde laubalilerin bile göze alamayacağı ancak dinin içini boşaltmak isteyenlerin peşine düşebileceği bir iştir.

S.S.S.

Kuran'da salat namaz mıdır?

Evet Kuran'da salat namazdır.

Kuran’da salat, vakitleri olan bir ibadet olarak mı geçer.

Evet Kuran’da salatın güneşin pozisyonuna göre belirlenmiş vakitleri vardır.

Salat (namaz) ibadeti için abdest gerekli mi?

Evet Kuran’da salattan önce abdest almamız istenir.